

Европейска мрежа на съдебните съвети (ЕМСС)

ДЕКЛАРАЦИЯ ОТ ДЪБЛИН ОТНОСНО СТАНДАРТИТЕ ЗА НАБИРАНЕ И НАЗНАЧАВАНЕ НА ЧЛЕНОВЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Като взе предвид, че ЕМСС има за цел подобряване на сътрудничеството и доброто взаимно разбирателство между съдебните съвети и членовете на съдебната власт от държавите-членки (страните кандидати за членство) на ЕС;

Като взе предвид, че утвърждаването на общите принципи и ценности на европейско ниво укрепва взаимното сътрудничество и доверие между съдиите в рамките на Европейското съдебно пространство;

ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА ЕМСС НА ЗАСЕДАНИЕТО В ДЪБЛИН НА 9-11 МАЙ 2012 Г. :

1. **Одобрява** стандартите и индикаторите както са определени в **докладите на ЕМСС от 2010/2011 и 2011/2012 относно минималните съдебни стандарти**
 - а) по отношение на наемането, подбора, назначаването и (където е приложимо) повишаването на членовете на съдебната власт;
 - б) по отношение на компетентния орган, който да вземе решение във връзка с наемането, подбора, назначаването и (където е приложимо) повишаването на членовете на съдебната власт.
2. **Изисква от Управителния комитет и Изпълнителния борд** да гарантират, че разпространението на съдържанието на доклада сред членовете и наблюдателите на ЕМСС е възможно най-широко.
3. **Решително препоръчва членовете и наблюдателите на ЕМСС:**
 - да се стремят към съответствие със стандартите и приложимите индикатори в рамките на техните организации;
 - да популяризират стандартите и приложимите индикатори активно в рамките на съдебната власт и сред другите релевантни органи, по отношение на изпълнителните и законодателните правомощия;
 - да докладват на Общото събрание за техните действия в тази област

СТАНДАРТИ И РЕЛЕВАНТНИ ИНДИКАТОРИ ОТНОСНО НАБИРАНЕТО, ПОДБОРА, НАЗНАЧАВАНЕТО И КЪДЕТО Е ПРИЛОЖИМО – ОЦЕНЯВАНЕТО И ПОВИШАВАНЕТО НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ТЕЗИ СВЪРЗАНИ С КОМПЕТЕНТНИЯ ОРГАН, КОЙТО ВЗЕМА РЕШЕНИЯ В ТАЗИ ОБЛАСТ,

През 2010 -2011 г. ЕМСС разработи общи минимални стандарти в областта на набирането, подбора, назначаването и обучението на членове на съдебната власт.

През 2011 – 2012 г. ЕМСС характеризира идентифицираният и събран набор от индикатори, които се отнасят до минималните съдебни стандарти по следните специфични теми: набирането, подбора, назначаването и където е приложимо – оценяването и повишаването на членовете на съдебната власт, включително тези свързани с компетентния орган, който взема решения в тази област .

Идентифицираните индикатори на минималните съдебни стандарти са класифицирани в две глави по темата , за която се отнасят:

а) индикатори на минимални стандарти за набирането, подбора, назначаването и (където е приложимо) повишаването на членовете на съдебната власт;

б) индикатори на минимални стандарти във връзка с компетентния орган, който взема решения относно набирането, подбора, назначаването и (където е приложимо) – оценяването и повишаването на членовете на съдебната власт.

ЕМСС изразява убеждение, че идентифицирането на индикатори, свързани с минималните съдебни стандарти в тези специфични области предоставя инструмент за самооценка на съдебните системи в Европа и ще ги подпомогне при оценката на съответствието с минималните стандарти определени по-рано.

ЕМСС изразява силна увереност, че това ще подпомогне развитието на независими Съвети на съдебната власт и ще допринесе за укрепване на взаимното доверие между съдии и прокурори и накрая ще допринесе за по-нататъшно развитие на споделена европейска култура в областта на съдебната власт.

* * *

ИНДИКАТОРИ НА МИНИМАЛНИ СТАНДАРТИ ОТНОСНО НАБИРАНЕТО, ПОДБОРА, НАЗНАЧАВАНЕТО И (КЪДЕТО Е ПРИЛОЖИМО) – ПОВИШАВАНЕТО НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

- 1. Назначенията в съдебната власт следва да се основават единствено на заслуги и способности.**

Съществува необходимост от ясно определен и разгласен набор от компетенции, по които кандидатите за назначаване в съдебната власт следва да бъдат оценявани на всеки етап от процеса по назначаване

А) Съществува ли ясно определен набор от компетенции, по които кандидатите за назначаване в съдебната власт следва да бъдат оценявани на всеки етап от процеса по назначаване?

Б) Съществува ли ясно определен и оповестен набор от компетенции, например чрез интернет страница и достъпно ли е пояснението към него ?

В) Има ли достъпна информационна точка/служба, която да предоставя информацията относно критериите за подбор на кандидати за назначение в съдебната система и /или на обществеността?

2. Компетенциите за подбор следва да включват високи интелектуални и лични способности, както и подходящ морал и умение на кандидатите да се изразяват.

А) Ясно определените компетенции за подбор включват ли високи интелектуални и лични способности, както и подходящо отношение към работата и умение на кандидатите да се изразяват?

3. Изискването за интелектуално ново следва да съдържа адекватни познания в областта на културата и правото, аналитични способности и умения за извършване на независима преценка.

Ясно определените и оповестени компетенции относно интелектуалните изисквания съдържат ли адекватни познания в областта на културата и правото, аналитични способности и умения за извършване на независима преценка и вземане на решенията относно функциите на професията в областта на съдебната система?

4. Следва да има високи лични умения, като способност за поемане на отговорност при изпълнение на неговите/нейните задължения както и качества като самообладание, независимост, умение за убеждаване, чувствителност, почтеност, самоувереност и способност за сътрудничество.

А) Ясно определените и оповестени компетенции относно личните качества включват ли умения като способност за поемане на отговорност при изпълнение на неговите/нейните задължения както и качествата като самообладание, независимост, умение за убеждаване, чувствителност, почтеност, самоувереност и способност за сътрудничество?

Б) Съществува ли ефективен процес за оценка дали кандидатите притежават съответните лични умения?

5. Когато процесът по назначаване включва формална проверка или проверки или оценка и интервю на кандидатите, процесът на подбор следва да се извършва от независим орган по назначаването.

А) Процесът на подбор извършва ли се от независим орган по назначаването, различен от администратора?

6. Когато процесът по назначаване включва оценка основана на доклади и коментари от юристи (като практикуващи съдии, адвокатски колегии, правни общества и др.) всяко

такова обсъждане трябва да остане напълно открито, справедливо и прозрачно, като се добави, че становищата на всеки практикуващ съдия или адвокатска колегия следва да бъдат основани на съответните компетенции, следва да бъдат записани, достъпни за проверка и да не са базирани на лични предразсъдъци.

А) Ако процесът по назначаване включва оценка основана на доклади и коментари от юристи, това обсъждане остава ли напълно открито, справедливо и прозрачно?

Б) Уговорките за получаване на становищата на практикуващи съдии или адвокатски колегии посочват и гарантират ли, че подобни становища се основават на релевантни компетенции за подбор, че са записани, достъпни за проверка и да не са базирани на лични предразсъдъци.

7. Докато подборът за съдии трябва винаги да бъде основан на заслуги, всеки който е назначен за съдебен служител трябва да бъде с добра репутация и кандидатът за съдебен служител следва да има чисто съдебно минало, освен когато се касае за маловажни нарушения, извършени преди определен брой години.

А) Обикновено, съществува ли система предназначена да провери дали всеки, който е избран за назначение в съдебната власт е с добра репутация, т.е няма съдебно досие и т.н?

Б) Има ли определена система, която да гарантира че назначаването на съдебни служители не дава възможност за назначаване на кандидати с криминално досие, освен когато се касае за определени маловажни престъпления извършени преди определен брой години?

В) Има ли определена система, която да проверява, когато е необходимо, дали кандидатът за съдебен служител има добра репутация в личен, професионален и финансов аспект – т.е посредством професионален орган или надеждни, достоверни препоръки?

8. Разнообразието по отношение на лицата, подходящи за подбор за назначаване следва да бъде насърчавано, като се избягват всякакъв вид дискриминация, въпреки че това не означава непременно само по себе си определяне на квоти, като се добави, че всеки опит да се постигне разнообразие при подбора и назначаването на съдии не следва да се извършва за сметка на основния критерии за заслуги.

А) Съществува ли писана политика (установена със закон или под друга форма) предназначена да насърчи разнообразието сред лицата, подходящи за подбор за назначаване, като се избягват всякакъв вид дискриминация, въпреки че това не означава непременно само по себе си определяне на квоти.

Б) Съществува ли контрол за назначенията, които да провери функционирането на практика на политиката за разнообразие?

В) Политиката за насърчаване разнообразието гарантира ли въпреки всичко, че няма намеса в основния критерии за подбор/назначаване, въпреки че може да съществува политика на положителна дискриминация при кандидати е еднакви заслуги?

9. Целият процес на назначаване и подбор трябва да бъде открит за проверка от обществеността, тъй като обществеността има право да узнае как се избират съдиите.

- А) Съществува ли система, която да позволява на обществеността да узнае как по принцип се избират съдиите?*
- Б) Съществува ли система, която да позволява на обществеността да узнае как отделният кандидат е избран за назначаване в съдебната система, като например чрез закон или интернет страница?*

10. Неуспелият кандидат има право да узнае защо той или тя не е назначен; и съществува необходимост от процедура за обжалване или оспорване, към която всеки неуспял кандидат да може да прибегне, ако смята, че към него/нея са се отнесли несправедливо по време на процеса на назначаване.

- А) Неуспелият кандидат има ли право да узнае защо той или тя не е назначен?*
- Б) Съществува ли система, която да позволи на неуспелия кандидат, който иска да узнае защо не е успял, да получи информация относно причините за неуспеха?*
- В) Съществува ли независима процедура за обжалване или оспорване, към която неуспелият кандидат (или заинтересованото лице) да може да прибегне?*
- Г) Тази процедура регламентирана ли е чрез закон?*
- Д) В случай че други процедури не са приложими (напр. чрез жалба до Омбудсмана) съществува ли някаква правна възможност за неуспелия кандидат (или заинтересовано лице) да обжалва решението на органа по назначаването пред съответен съд?*
- Е) Органът, който е компетентен да взема решения по жалбата или възражението от страна на неуспелия кандидат или заинтересованото лице (независимо дали този орган е съд или не) може ли да проверява обжалвания процес по назначаване и да определя дали е налице несправедливост по отношение на определени кандидати, например като има достъп до досиетата или като изиска доклад?*

11. Ако правителството или държавният глава играе роля в крайния етап по назначаване на членовете на съдебната власт, участието на министър или на държавен глава само по себе си не е в противоречие с принципите на независимост, справедливост, откритост и прозрачност, ако тяхната роля при назначаването е ясно определена и процеса на вземане на техните решение е ясно документиран, а участието на правителството или държавният глава не оказва въздействие върху тези принципи ако те признават решенията, взети в контекста на независимия процес на подбор. Освен това, беше посочено ясно, като стандарт в тази област, че когато който и да е отговорен за крайното назначаване (правителството или държавният глава) има право да откаже да извърши назначаването или да изпълни препоръките дадени в контекста на процеса по независим подбор и не е подготвен да извърши назначаването или да изпълни препоръката следва да оповести решението си и да изложи мотивите си за това решение.

- А) Ако министър или държавен глава играе роля в крайния етап по назначаване на членовете на съдебната власт, тяхната роля при назначаването ясно определена ли е и процеса на вземане на техните решение документиран ли е ясно?
- Б) Ако министър или държавен глава играе роля в крайния етап по назначаване на членовете на съдебната власт, става ли ясно, че съдиите се назначават въз основа на тяхната професионална квалификация, а не предвид тяхната политическа принадлежност?
- В) Ако министър или държавен глава играе роля в крайния етап по назначаване на членовете на съдебната власт, дали назначенията са в резултат на подбор извършен или одобрен от независим орган, който включва съдебната власт?
- Г) Когато който и да е отговорен за крайното назначаване (правителството или държавният глава) има право да откаже да извърши назначаването или да изпълни препоръките дадени в контекста на процеса по независим подбор и не е подготвен да извърши назначаването или да изпълни препоръката, съществува ли конституционно или законово изискване за оповестяване на решението и за излагане на мотивите за това решение?

12. Когато повишаването на членовете на съдебната власт се основава на периодични оценки на изпълнението на професионалните им задължения, процесът на оценка трябва да се провежда според същите критерии и със същите гаранции като този, предвиден за първоначалния подбор и назначаване (т.е. следва да бъде независим, справедлив, открит и прозрачен, както и въз основа на техните лични качества и способности) и трябва да се основава на изпълнението на задълженията на съдията в миналото.

А) Дали личните качества и способности, формулирани ясно и без друго уточнение в съответно законодателство, насоки или указания, да бъдат единствени критерии за повишение в съдебната система?

II. ИНДИКАТОРИ НА МИНИМАЛНИТЕ СТАНДАРТИ ВЪВ ВРЪЗКА С ОРГАНА, КОМПЕТЕНТЕН ДА ВЗЕМА РЕШЕНИЯ ОТНОСНО НАБИРАНЕ, ПОДБОР, НАЗНАЧАВАНЕ И (КЪДЕТО Е ПРИЛОЖИМО) ПОВИШАВАНЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

1. Процедурите за набиране, подбор или (където е приложимо) повишаване на членовете на съдебната власт трябва да бъде поставен в ръцете на орган или органи, независими от правителството, в които съответен брой членове на съдебната власт да са пряко ангажирани и членството в този орган следва да включва по-голямата си част лица, независими от влиянието на правителството.

А) Има ли независим национален съвет или комитет, отговарящ за назначенията в съдебната власт или Националният съвет на съдебната власт (или специален комитет или отдел в рамките на Съвета на съдебната власт) е определен да отговаря за съдебния подбор и назначаване?

Б) Дали съдиите, които служат в този орган, са избрани пряко от други съдии или назначени, например, от Европейския парламент, Министъра на правосъдието, Президента или Председателя на Върховния съд (главен съдия)?

В) Дали при подбор на съдии за този орган чрез други държавни институции (например, от страна на Парламента), а не директно от събрание на съдиите - може да гарантира пълната им независимост като членове на този орган?

Г) Дали това е орган, който е съставен единствено от лица, избрани чрез процедура, която не е повлиян от правителството?

Д) В състава на този орган влизат ли по право членове на правителството като Президентът или Министърът на правосъдието?

Е) Дали членовете на този орган изпълняват функциите си постоянно и изключително те съвместяват своите функции заедно с други дейности, като например съдебни или парламентарна?

2. Не е необходимо съдебната власт да има абсолютно мнозинство в подобен орган за подбор и назначаване, тъй като в някои от страните на проектния екип е налице разбирането, че орган за подбор, в който е налице мнозинство от страна на съдебна власт, остава отворен за критики, че е обслужващ своите интереси орган, който при набиране на бъдещите съдии благоприятства и насърчава облагодетелствани съдия от собствените си редици.

А) Какъв е действителният брой на членовете на този орган, отговорни за подбора и назначаването в съдебната система и какво е съотношението на съдиите, на служба в този орган? Дали това е действително мнозинство?

Б) Включва ли състава на този орган представители на други основни юридически професии (т.е. представители на асоциациите на адвокатите и адвокатските колегии, нотариуси) и академичната общност (т.е., професори по право)?

В) Каква роля играят юридическите асоциации в процедурата по избор и/или определяне на членове на този орган?

Г) Дали принципите за формиране, избор и назначаване на органа предполагат или повлияват на абсолютното мнозинство на съдебната власт в този орган?

3. Отговорният за подбора и назначаването на съдии орган трябва да осигури възможно най-голяма гаранция за самостоятелност и независимост когато прави предложения за назначаване.

А) Дали съответният устав / регламент предвижда гаранция за независимост от правителството при назначаването на всеки участник в процедурата по подбор и назначаване на членовете на съдебната власт?

Б) Уредена ли е законово процедурата за вземане на решения от органа, отговорен за назначенията в съдебната система?

В) Публикувана ли е някъде уредбата на процедурата за вземане на решения от органа, отговорен за назначенията в съдебната система?

Г) Отговаря ли уредбата на процедурата за вземане на решения от органа, отговорен за назначенията в съдебната система, на принципите на правна сигурност, ефективност, независимост на съдебната власт и други основни правни принципи?

Д) Ограничено ли е във времето членството в органа, отговорен за назначенията в съдебната система (т.е, само в рамките на един мандат или най-много два мандата)?

Е) Подпомагано ли е тялото, отговорно за назначенията в съдебната система, от външни експерти и консултанти (напр. психолози, социолози, адвокати, нотариуси, преподаватели и т.н.) в рамките на процедурата по избор?

5. Трябва да се гарантира, че решенията, взети от органа, са свободни от всякакви други влияния, различни от сериозен и задълбочен преглед на компетенциите на кандидатите, спрямо които той следва да бъде оценен.

А) Дали критериите за оценка на кандидатите са определени нормативно (т.е. уредени специално в устава или подзаконов акт на органа, отговорен за назначенията в съдебната власт), или в публични указания / резолюции, издадени от този орган?

Б) Дали целият процес по избор и назначаване е прозрачен и отворен за обществеността?

В) Публикува ли се всяка стъпка на процедурата за подбор и назначаване (например в интернет), включително и резултатите от следващите етапи на процедурата по подбор и назначаване?

Г) Оценяват ли се всички кандидати на базата на еднакви критерии, които са определени предварително и изрично?

Д) Какви конкретни обективни и субективни критерии се прилагат при процедурата за подбор и назначаване в съдебната система? Могат ли да се прилагат допълнителни критерии, освен специално публикуваните?

Е) Какво е качеството или степента на мотивировка на решението за избор на кандидат за назначаване на съдебни постове измежду няколко кандидати? Има ли ясни и обективни основания за да се оправдае, че избраните кандидати да имат големи заслуги и възможности от други?

6. Органът, отговорен за назначенията в съдебната система, следва да включва значително участието на юристи или експерти (включително опитни съдии, представители на академичните среди, адвокати, прокурори и други специалисти), като може също така да включва и независими светски членове, представляващи гражданското общество, определени измежду известни личности, с високи морални качества, поради техните умения и опит в области като човешките ресурси.

А) Какви са броят и делът на юристите и експертите в органа, отговорен за подбора в съдебната власт?

В) Какви са броят и делът на светските членове, представляващи гражданското общество в органа, отговорен за подбора в съдебната власт?

С) По какъв начин лицата, които представляват юридическите професии и гражданското общество, са избрани като членове на органа, отговорен за подбора в съдебната власт?

7. Органът, отговорен за подбора и назначаването в съдебната власт, може да бъде съответния Национален съвет на съдебната власт (или специален комитет, или отдел в рамките на Съвета на съдебната власт) или независим национален съвет за съдебни назначения, или комисия, като в тези системи, в които има задължителен срок за въвеждащо обучение като част от процеса на набиране и подбор, съответната академия,

колеж или училище на съдебната власт може да играе важна роля чрез отправяне на препоръки по отношение на кандидатите, които следва да бъдат назначавани въз основа на представянето им по време на въвеждащото обучение.

А) Има ли независим национален съвет или комитет по назначенията в съдебната власт или съответният национален съвет за съдебната власт (или специален комитет или отдел в рамките на Съвета на съдебната власт), отговаря за подбора и назначаването в съдебната система?

Б) Има ли право съответната академия, колеж или училище на съдебната власт да правят препоръки по отношение на кандидатите, които счита че трябва да бъдат назначени в съдебната власт, въз основа на представянето им по време на въвеждащо обучение?

В) Имат ли препоръките, направени от съответната академия, колеж или училище на съдебната власт в контекста на процедурата за подбор връзка с назначаването на кандидатите в съдебната власт?

Г) Дали съответната академия, колеж или училище на съдебната власт са независими орган или са свързани или под надзора на съответното министерство на правосъдието или Съвет на съдебната власт?

8. Органът, отговаря за подбора и назначаването на съдии, трябва да бъде осигурен с адекватни ресурси на ниво, съизмерими с работната програма, която се очаква да предприеме всяка година и да има независим контрол върху собствения си бюджет, при спазване на обичайните изисквания като одит.

А) Средствата, предоставяни на органа, отговарящ за подбора и назначаването в съдебната система, адекватни ли са спрямо дейностите, които се очаква той да предприеме всяка година?

Б) Има ли органът, отговорен за подбора и назначаването в съдебната система, пълна бюджетна автономия? Бюджет му част от бюджета на цялата съдебна власт ли е или част от бюджета на Министерството на правосъдието?

В) Бюджетът на органа, отговорен за подбора и назначаването в съдебната власт нараства ли в същото съотношение, както бюджетните разходи за дейността на правителството (т.е. държавната администрация) и парламента?

Г) Одитът на разходите на органа, отговорен за подбора и назначаването в съдебната власт извършва ли се от одитори, независими от контрола на правителството?

8. Органът, отговорен за подбора и назначаването в съдебната система, трябва да разполага с адекватни процедури, които да гарантират поверителността на обсъжданията му.

А) Има ли стандарти, свързани с поверителността на обсъжданията на органа, отговорен за подбора и назначаването в съдебната власт (като напр. тайната на съответното заседание или забрана за присъствие на външни лица) уредени и гарантирани в съответните устав / наредба, уреждащи дейността на този орган?

Б) Взети ли са под внимание въпросите, касаещи поверителността, в правилата, свързани с публикуването на протоколите от заседанията на органа, отговорен за подбора и назначаването в съдебната система, на които са провеждани разискванията относно кандидатите за съдебни длъжности?

9. Органът, отговорен за подбора и назначаването в съдебната система, трябва да създаде достатъчно подробно досие за всеки заявител с цел да се осигури провеждането на достоверна, независима, отворена, справедлива и прозрачна процедура, както и да се гарантира ефективността на независими жалби или процедури за обжалване, на които всеки не успял кандидат, считащ че е третиран несправедливо в процедурата по назначения, има право.

А) Поддържа ли органът, отговорен за подбора и назначаването в съдебната власт, достатъчно подробни досиета по отношение на всеки кандидат за съдебната власт и отразява ли досието напредъка на процедурата за избор на отделния кандидат?

Б) Има ли органът, компетентен да се произнася по жалбата от всеки неуспял кандидат или заинтересовано лице (независимо дали този орган е съд), право на достъп до досиетата, които се съхраняват във връзка с този кандидат в контекста на процедурата за обжалване?

10. Органът, отговорен за подбора в съдебната система, следва да гарантира ефективността на независими жалби или процедури за оспорване, на които всеки не успял кандидат да има право, ако той или тя смята, че той / тя е несправедливо третиран в процедурата за назначение.

А) Има ли независими жалби или процедура за оспорване, от които всеки не успял кандидат (или заинтересовано по друг начин лице) може да се възползва?

Б) Тази процедура уредена ли е във закон и има ли правна възможност за не успял кандидат (или заинтересовано по друг начин лице) да обжалва решението на органа по назначение пред съд?

В) Може ли органът, компетентен да се произнася по жалбата на всеки не успял кандидат или заинтересовано лице (независимо дали този орган е съд), да разгледа приложената процедура за назначаване и да определи дали е налице несправедливост определени кандидати, например чрез получаване на достъп до досиета или искания за доклад?